

אגרת הראי"ה לתמיכה ב"קיבוצי" תלמידי-חכמים

זכינו ואיתרע לידינו צילום פנקס מכתב-יד-קודש של רבן של ישראל – אדמו"ר הרב ר' יחיאל מיכל הלוי עפשטיין זצ"ל, אשר היה אב"ד נאווהרדק ונודע לטהילה בספריו "ערוך-השולחן", אשר בחיבורו זה נחשב לפוסק מוחלט לרבים ממשפחות בית-ישראל.
בעל ערוך-השולחן מתחיל את פינקסו בכותרת :

"קול קורא"

"לאחינו בני-ישראל מהרבנים הגאונים הגדולים בדור יחיו, לתמיכת התלמידי-חכמים הרבים – אברכים ובחורים... השוקדים בתורת ד' יומם ולילה... אשר יהיו לרבנים גדולי ישראל מצויינים... וממחזיקי עמוד התורה והדת... הלומדים בהרבה ערים גדולות : "נאווהרדק והסביבה, לובץ, זעטיל, איוויע, לידא, שאוויל, סלאנים, ובברויסק ומינסק".

וממשיך שם בהתאוננו על הפרץ הנפרץ בתורה ועל-כך ש"ארזי-הלבנון אדירי-התורה הלכו לעולמם בשנים האלו... ותורה מה תהא עליה ז'". משבח שם גדולי הדור החיים ומחזק בהגדלת "מעשיו של ידד ד' הרב הגאון הצדיק המפורסם מוהר"ר יוסף יוזיל יצ"ו". שטורח לכנס קיבוצי ת"ח הנ"ל ולהשיג המימון להם. אלא שעתה משהתרבו "אברכים גדולי תורה ויראה" אשר מעיד עליהם "שכל הרואה שקידתם הנוראה ויראתם הטהורה ונמוסי דרך-ארץ שלהם, ישתומם ולא יאמן...". ועל-כן קורא עם שאר גדולי-ישראל לנדב לטובת הקיבוצים. "וחותם בחנוכה, ר"ח טבת תרנ"ז לפ"ק פה נאווהרדק. נאום יחיאל מיכל הלוי עפשטיין החופ"ק".

אחרי-כן באה רשימה של עשרים ותשע **מכתבים** נוספים אשר כולם מועתקים בכתב-יד-קודש.

אחר 34 עמודים המכילים 30 מכתבים אלו כותב עוד בעל ערוך-השולחן :

"לידע ולהודיע ולהוודע, שכל השלשים ואחד (לא מובן מדוע 31) מכתבים מגאוני זמנינו, כולם נעתקו אות באות בלי שום שינוי, ולראיה חתמתי :

מקום החותמת:
ר' מיכל הלוי עפשטיין
חופ"ק נאווהרדק

פורים קטן תר"ס לפ"ק נאווהרדק.
נאם יחיאל מיכל הלוי עפשטיין החופ"ק
בעה"מ ספרי "ערוך-השולחן".

מרון הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

ואלו העשרים ותשע חתימות שנחתמו איש איש על מכתבו שכתב
(מה שבסוגריים הוא ברובו הוספת מו"ר הרב משה צבי גריה שליט"א):

1. יצחק בלאזער מקאוונא, מלפנים רב בעיר המלוכה פעטערבורג (תלמיד מובהק של הגרי"ם).
2. מאיר מיכל בא"א הרב מהר"ש זלה"ה ראבינאוויץ, ווילנא (גאון מופלא, מחבר ספר "המאיר-לעולם").
3. חיים ליב החופ"ק סטאוויסק (גאון ולדיק מחבר ספר "פני האריה החי").
4. יעקב דוד החופ"ק סלוצק (הרי"ז), מחבר ספר "תוספות רי"ד" על הירושלמי.
5. דובער בהרב (מה"ן) מרדכי זצלה"ה החונה פק"ק זיטאמיר.
6. שמואל זנוויל קלעפדיש חופ"ק ווארשא (משלושת החותמים על "היתר השמיטה").
7. יוסף שלופפער חחונה פ"ק סלאנים (חתן הגאון ר' אייזיק חריף ז"ל, מחבר ספר "מרכבת-יוסף").
8. יצחק הלוי חופ"ק לובטש.
9. יוסף זכריה שטערין החופ"ק שאוויל (גאון מופלא, מחבר ספר "זכריהוסף" שו"ת ומידושי מסכתות).
10. אברהם יצחק הכהן קוק החופ"ק בויסק.
11. חיים מאיר הלוי גרין החופ"ק גראבין (בן רבי יוסף כיהן שם כרב מה'תל"ג-ה'תרע"ב).
12. יצחק יעקב ריינעס החופ"ק לידא (מייסד "המזרחי", מחבר ספר "חותם-תכנית" ו"אוריס-גדולים", "עדות-ציעקצ" ועוד).
13. חיים מאיר גה לעווין מ"מ ומר"צ פה ק' ווילנא.
14. חיים יהודא סאטניצער החופ"ק סמארגאן (מחבר שו"ת שערי-דעה).
15. שלמה זלמן סענדר בהרב ר"י זצלה"ה כהנא שפירא חופ"ק מאלץ (אביו של הגאון זעל "דבר-אברהם", מחבר ספר "חיי הגרי"ם").
16. אבא לייב בהגאון ר' משה שמואל שפירא החופ"ק שערשאב (אחרי-כך רב צוויטצסק, אביו היה אחיו של רבי רפאל שפירא ראש-ישיבת וולוז'ין).
17. שמעון בער במהרר"א זליה חופ"ק שעדליץ.
18. אליהו הלוי החופ"ק פרוזנא (פיינשטיין, מחבר ספר "הליכות-אליהו", סגן של הגרי"ד סולובייצ'יק ז"ל).
19. ישראל לעווין החופ"ק שאד.
20. זבולון לייב בריס החופ"ק פלונגיאן.
21. דוד טעביל קאצענעלענבויען החופ"ק סוואלק (אחרי-כך רב צפטרונגד, מחבר ספר "מי-נפתוח" למסכת יבמות).
22. בן-ציון שטערנפעלד החופ"ק בילסק (גאון ולדיק, מחבר שו"ת "שערי-ציון").
23. כתריאל אהרן בא"א מוהר"ר הילל נאסיץ זצלה"ה, חופ"ק סאפאסקין בע"מ ספר "כתר-המלך".
24. יעקב מאיר בא"א מו"ה שלמה זלמן זצלה"ה בעהמ"ח מי-שלמה, ומי-ששון מינסק.
25. שמואל נתן ב"ר אליעזר הלוי בוקאנץ החופ"ק העליזינגפארס.
26. משה שמואל בא"א הגאון מוהר"א ליב ז"ל שפירא החונה פ"ק קורשאן וכעת אבד"ק באברויסק.
27. מאיר אטלאס החופ"ק סאלאנט (לימים ראש-ישיבת טלו, אליו מופנית תשובה פ' בשו"ת עזרת-כהן).
28. שלמה שמר' מרגליות בהגאון מ' יצחק זצלה"ה החופ"ק ברינסק.
29. אברהם אשכנזי הונה בעיר סעליב בעמ"מ ס' ברכת-אברהם.

והגנו מעתיקים כאן את מכתבו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל שבכתבו האגרת הזאת (מקומה בין אגרת ה-לאגרת ו בכרכי אגרות-הראיה), היה בשנתו השלושים ושתים :

בעזה"י

מי בכס מכל עם ד' הגוי קדוש כולו מכל החיל אשר ד' בלבם נגע. מי בכס אשר קול יללת הרועים רועי ישורן לא הגיע לאוזניו, לב מי לא חרד על הקול הנשמע בבעל פרצים – הקול אשר לרוח היום מתהלך, לרוח היום הבוער כתנור לבלתי השאיר שורש וענף בעזה"ר להשית שמי ושית כרמה של תורה ולבער מגדיש ועד קמה כל רגש יראת השי"ת. לבלוע כל קודש, לשום שמה ושאי' ללכת שערי-ציון המצוינים בהלכה, ובני-ציון היוקרים המסולאים, אבני-נזר בתרשיש ממולאים הנוטים שכם לסבול עולה של תורה ולהריח ביראת ד' למען דעת מה יעשה ישראל, הראויים להיות לשם ולתפארת, להיות מגודלים בתורה ויראה וכל מדות טובות המאהיבות שם השי"ת על הבריות בנחת רוח ופרק נאה. כל אלו [שחחו] מאד מאין מקים ומעורר.

אמנם עתה בחדר עליון ב"ה הבוחר בתורה, הנה רוח ד' נשבה ועצת ד' היא שהיתה בלב יחידי עולם גדולי גאוני דורנו יחי' לאר"ט וחגרו זרוע עם גבורה לקבץ פעלים לתורה וליראת-שמים, לבחור מני עם אברכים ובחורים אשר נשאם לבם לעשות חיל בתורת השי" ולהיות גם-כן משמי דרכיהם דרך ישרה ביראה טהורה ודרך-ארץ שקדמה בזמן לתורה.

והנה נוסדו יחד תודות להשי"ת חבורות קודש בכמה קהלות גדולות ומפוארות ובעיר נאוההרדאק והסביבה מאברכים ובחורים מצוינים בתורה ויראה. ושמה קולו של יעקב, שמה נשמע בשקידה גדולה, להפריח פרח לעשות פרי תנובה עלי שדמות תוה"ק לעשות לתורה ציצים ופרחים להרים קרן התורה והיראה בכבוד והדרת-קודש. וכבר הודיעו שבחם, טובים ויפים של התלמידי-חכמים המופלאים הללו גדולי הגאונים שי'. וכאשר הודיעני במכתב קדשו גם-כן כבוד מר חמי הגאון הגדול הצדיק תפארת ישראל מו"ה אלי' דוד ראבינאוויץ' שליט"א, הגאב"ד דקהילת מיר יצ"ו, בדברים חוצבים להבת להלהיב הלבבות לאמר טוב לדבק. כי עת לחבק תורה, ויראת ד' יחד לדבק. זו היא הדרך הסלולה בה דרכו אבותינו ורבתינו אשר היו לנו למאורות. גם אנכי איש רש ונקלה נקיט בשיפולא גלימיהו דרבנן קדישי המחזקים ידיים רפות לחזק. כן [ ] להיות למופת ואות, כרם חמד ענו למו, ונדיבי עמנו השלמים עם השי"ת ותוה"ק אשר כל יקר וקדוש עינם מבטת, לגנוז במקום שאין היד שולטת, יכירו גודל ערך הקבוצים הקדושים האלו לחזקם ולאמצם בכל מאמצי כח והיתה להם לצדקה העומדת לעד לזכרון בהיכל השי"ת אשר דבר טוב על ישראל.

בעה"ח יום ב' ג' ניסן תרנ"ז לפ"ק פה ק"ק בויסק.
הצעיר אברהם יצחק הכהן קוק החופ"ק בויסק.